

Sammensatte erfaringer: En kvalitativ studie av krysskulturelle barns oppvekst og kulturell tilpasning

«Hvordan uttrykker fire tyrkiske unge voksne sin oppvekst i en krysskulturell barndom?»

Mia Bjerkan
Kandidatnummer: 7

BMBAC3900

Trondheim, april 2023

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Forord

Jeg har gjennom hele studieløpet på Dronning Mauds Minne Høgskole hatt en brennende interesse for flerkulturalitet i barnehagen, og de krysskulturelle barna. Dette resulterte i temaet for prosjektet. Jeg ønsker å takke informantene som har delt av sine opplevelser og erfaringer fra barndommen, og gitt meg mer forståelse og materiale knyttet til temaet.

Jeg vil rette en spesiell takk til veilederne mine Cecilie Dyrkorn Fodstad og Marianne Johnsen Ryen for god hjelp og veiledning, og for å alltid være tilgjengelig om man skulle ha behov for en liten dytt i riktig retning.

Avslutningsvis ønsker jeg å takke familie, venner og medstudenter for heiarop og motiverende ord gjennom prosjektet og hele studieløpet.

Tusen takk!

Mia Bjerkan, 2023

Innholdsfortegnelse

Forord	2
1.0 Innledning	5
1.1 <i>Begrunnelsen for valg av tema og presentasjon av problemstilling</i>	5
1.2 <i>Oppgavens oppbygging og avgrensing</i>	6
2.0 Teoretisk tilnærming	6
2.1 <i>Kultur</i>	6
2.2 <i>Krysskultur</i>	7
2.2.1 <i>Krysskulturelle barn</i>	8
2.3 <i>Barnets hjemkultur</i>	8
2.4 <i>Khols´ isfjell</i> :.....	9
2.5 <i>Identitet</i>	9
2.5.1 <i>Dynamisk kulturell identitet</i>	10
2.6 <i>Habitus</i>	10
2.7 <i>En kulturell relativistisk tilnærming</i>	11
2.8 <i>Tverrkulturell kompetanse</i>	12
2.9 <i>Den omvendte pyramiden</i>	13
3.0 Metode	14
3.1 <i>Valg av metode</i> :	15
3.2 <i>Intervju som metode</i> :	15
3.3 <i>Valg av informanter</i>	16
3.4 <i>Forberedelser av materiale</i>	17
3.5 <i>Behandling av materiale</i> :.....	17
3.6 <i>Forskningsetikk</i>	18
3.7 <i>Metodekritikk</i>	18
4.0 FUNN & DRØFTING	19
4.1 <i>Autoritær oppdragelse og roller i familien</i>	20
4.2 <i>Nordmenn er født med splitter nytt utstyr og felleski som ikke behøver å smøres på beina</i>	22
4.3 <i>Krysskulturell barndom</i>	24
4.3.1 <i>En kulturell kameleon</i>	24
4.3.2 <i>Ressursperspektivet</i>	26
4.3.3 <i>Utfordringer</i>	27
4.4 <i>Barnehagens rolle</i>	27
4.4.1 <i>Barnehagelærerens rolle</i>	27
4.4.2 <i>Synliggjøring</i>	28
4.4.3 <i>Foreldresamarbeid</i>	29

4.5 Fremtiden	30
5.0 Konklusjon	31
6.0 Avslutning	32
7.0 Litteraturliste	34
8.0 Vedlegg.....	36
8.1 Vedlegg 1: Intervjuguide	36
8.2 Vedlegg 2: Samtykkeskjema.....	37

1.0 Innledning

1.1 Begrunnelsen for valg av tema og presentasjon av problemstilling

Bakgrunnen for valg av tema kommer fra at jeg vokste opp i en bydel med svært mange krysskulturelle barn. Flere av mine venner, de jeg gikk på barnehage med, klassekamerater og barn i min omgangskrets var krysskulturelle barn. Vi hadde en felles kultur når vi var sammen på aktivitetstilbud, skolen, barnehagen eller det å være sammen ute, men jeg fikk aldri ta del i deres hjemkultur. Dette er noe jeg har tenkt mer på i voksen alder. Hvordan opplevelser de sitter igjen med ved å ha en kultur når de var sammen med majoritetskulturen, og en annen når de kom hjem sammen med familien og deres nærmeste. Det jeg var nysgjerrig på å finne ut av var hva som forventes av dem i den norske barnehagen kontra hjemme? Hvordan påvirket det deres barndom? Disse spørsmålene stilte jeg aldri som barn, dermed var dette noe jeg ønsker å se nærmere på nå som vi alle har blitt eldre.

Vi kan også se viktigheten av temaet i dagens samfunn der kulturforskjellene blir større, og mangfoldet av krysskulturelle barn øker i barnehagen. De siste tjue årene har antallet innvandrere i Norge mer enn tredoblet seg og tall fra statistisk sentralbyrå viser at per dags dato er det 877 227 innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Norge. Dette utgjør 16% av den norske befolkningen [1]. På bakgrunn av dette blir arbeidet med flerkulturalitet og krysskulturelle barn en stor del av det pedagogiske arbeidet i barnehagen, dette kan vi se i lys av det Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver fastslår: «Barnehagen skal legge til rette for kulturmøter, gi rom for barnas egen kulturskaping og bidra til at alle barn kan få oppleve glede og mestring i sosiale og kulturelle fellesskap.» (Kunnskapsdepartementet, 2017). Til slutt ønsker jeg å ta i bruk erfaringene jeg har, og kunnskapen jeg kan tilegne meg gjennom prosjektet videre inn i arbeidslivet og som profesjonsutøver.

Ut ifra temaet kom jeg fram til problemstillingen: «**Hvordan uttrykker fire tyrkiske unge voksne sin oppvekst i en krysskulturell barndom?**». Gjennom prosjektet ønsker jeg å bidra til økt kunnskap og forståelse for krysskulturelle barns opplevelser og erfaringer i barnehagen.

1.2 Oppgavens oppbygging og avgrensing

I denne bacheloroppgaven vil jeg presentere et teoretisk rammeverk bestående av ni underkapitler som vil gi en grundig innføring i relevant forskning og teori på feltet. Ved å se nærmere på tidligere forskning på området, vil jeg forsøke å gi svar på problemstillingen og bidra til økt forståelse for krysskulturelle barns oppvekst.

I tillegg til teori vil jeg også presentere hvilken metode jeg har valgt for å samle inn data til oppgaven og hvorfor jeg har valgt denne metoden. Jeg vil videre se nærmere på metodekritikk og etiske retningslinjer for å sikre en god og etisk forsvarlig forskningsprosess.

Gjennom drøfting og analyse av det innsamlede datamaterialet vil jeg forsøke å besvare problemstillingen og gi innsikt i hvordan krysskulturelle barn uttrykker sin oppvekst. Til slutt vil jeg komme med en konklusjon som oppsummerer funnene og gir svar på problemstillingen.

2.0 Teoretisk tilnærming

I denne delen av oppgaven skal jeg komme med teori som er relevant for å besvare problemstillingen min, samt få en bredere forståelse av hva problemstillingen omhandler gjennom å presentere begrepsavklaringer.

2.1 Kultur

Kultur er et bredt begrep som brukes til å beskrive ulike aspekter ved menneskelig samfunnsliv, inkludert normer, verdier, forestillinger, meninger, idealer, ritualer, tradisjoner og måter å organisere og forstå verden på. (Salole, 2013, s. 46). Kultur er et komplekst og mangfoldig fenomen som formes av samspillet mellom mennesker og deres miljø, og det er forskjellige definisjoner og tilnærminger til kulturbegrepet avhengig av fagfelt og kontekst. Det er en grunnleggende del av menneskelig samfunnsliv og påvirker hvordan vi tenker,

kommuniserer og oppfører oss Opprinnelig kommer begrepet kultur fra det latinske ordet «colere» som betyr «å dyrke» (Horntvedt, 2012, s. 238).

Horntvedt påpeker at kultur handler om å følge spilleregler for hvordan man samhandler innenfor en gruppe (2012, s. 239). Det forteller oss at kultur kan sees som et sett med uskrevne regler som er delt av medlemmene i en gruppe, og som påvirker deres atferd, forventninger og oppfatninger om hva som er akseptabelt eller uakseptabelt innenfor gruppen. Kultur kan variere sterkt fra en gruppe eller samfunn til en annen, og kan være påvirket av faktorer som geografi, historie, økonomi, religion og sosial status. En kulturs verdier og normer kan påvirke alt fra hvordan mennesker velger å kle seg og spise, til hvordan de oppfatter tid og rom, og hvordan de bygger relasjoner og samhandler med andre. Larsen & Slåtten understreker at en vesentlig forståelse for hva kultur er, er at det er noe som er tillært. Det vil si at man er ikke født med en kultur, men det er noe vi tilegner oss gjennom hele livet. (s. 116).

2.2 Krysskultur

For å forstå problemstillingen som omhandler krysskulturell barndom, er det avgjørende å definere hva krysskultur er. Salole forklarer at når to eller flere forskjellige levesett og verdensforståelser møtes kan dette defineres som krysskultur (2020, s. 25). Krysskultur innebærer både å trekke trekk fra ulike kulturer og skape noe nytt. Dette kan føre til at man må håndtere ulike sosiale forhold, flere kjønnsnormer og idealer, samt ulike former for forskjellsbehandling. Erfaringene man får i en krysskulturell setting involverer å navigere mellom virkeligheten og interaksjon med andre mennesker (2020, s. 25).

Mennesker med krysskulturell bakgrunn kan ha en unik forståelse og innsikt i ulike kulturelle perspektiver, verdier og praksiser. De kan også ha utviklet evnen til å navigere mellom forskjellige kulturelle miljøer og kommunisere effektivt med mennesker fra forskjellige kulturer. Mennesker med krysskulturell bakgrunn refererer til personer som har opplevd og internalisert forskjellige kulturelle verdier og praksiser som en del av sin oppvekst og livserfaring (Salole, 2013, s. 29). Dette kan være personer som er født og oppvokst i et annet land enn deres foreldre eller som har foreldre med ulike kulturelle bakgrunner. Det kan også

omfatte personer som har bodd og jobbet i flere forskjellige land eller som har hatt utdannelse og livserfaring i kulturelt forskjellige miljøer. (Pollock & Reken, 2003, s. 18).

2.2.1 Krysskulturelle barn

I kjølvann av teorien om krysskultur (kapittel 2.2.2) vil krysskulturelle barn betegnes som: «Barn som har levd eller lever med regelmessig påvirkning fra to eller flere kulturer i en betydelig del av barndommen.» (Salole, 2013, s. 46). Krysskulturelle barn og unge refererer til de som har tilknytning til forskjellige land og kulturer på forskjellige måter. Begrepet beskriver en barndom som er preget av betydelige kulturelle og sosiale forskjeller, flere identiteter, flere språk, ulike verdier, motstridende synspunkter, oppbrudd og det å skille seg ut på ulike måter fra majoriteten (Salole, 2020, s. 31).

2.3 Barnets hjemkultur

Pollock & Reken påpeker at «Hjemkulturen blir definert ut fra foreldrenes kultur.» (2003, s. 35). Det vil si at den kulturen barnet følger hjemme, eller i foreldrenes omgivelser betegnes som barnets hjemkultur. Familien er en primær sosial enhet hvor medlemmene deler og overfører kulturelle verdier, normer og praksiser. Familiens kulturelle uttrykk kan påvirkes av flere faktorer, inkludert foreldrenes hjemkultur eller hjemkulturer, og kan være forskjellig fra det som er vanlig i det omkringliggende samfunnet. Klesstil kan være et eksempel på en slik forskjell, der jenter i Midtøsten vil fortsette å dekke til hodet uansett hvor de bor, mens nederlandske barn kan gå med europeiske klær selv i regnskogen i Brasil (Pollock & Reken, 2003, s. 47).

Uttrykket av familiens kultur kan også påvirke andre aspekter av familiens liv og interaksjoner, for eksempel holdninger til ærlighet og skam. Mens det å fortelle sannheten uansett situasjon kan være betraktet som en dyd i visse hjem, kan det å dekke over sannheten for å beskytte en annen person fra skam være mer viktig i andre kulturer, spesielt i en verstkultur. Slike forskjeller i kulturelle uttrykk og verdier i familiene kan være av interesse for forskere som studerer kulturforskjeller og familieinteraksjoner, og kan bidra til en bedre forståelse av mangfoldet i menneskelig adferd og tenkning (Pollock & Reken, 2003, s. 45).

Salole beskriver at krysskulturelle barn ofte må stå i forsvar for sin hjemkultur ovenfor majoritetskulturen. (2020, s. 179). Det kan være nødvendig for enkelte å stå til ansvar for kvaliteten på maten de får servert i matpakken, samt for hjemmets interiør og foreldrenes kommunikasjons-, kles- og oppførselsmønstre. Videre kan det oppstå behov for en forklaring på fraværet av foreldre på foreldremøter eller dugnader, som over tid kan resultere i en følelse av frustrasjon og skam hos noen individer. Dette kan også føre til en tendens til å undertrykke deler av ens hjemkultur (2020, s. 179).

2.4 Khols' isfjell:

Kultur kan også være både synlig og usynlig. Den amerikanske forfatteren, rådgiveren og konsulent innen tverrkulturell kommunikasjon L. Robert oppfordrer oss til å betrakte kultur som et isfjell, hvor en del av fjellet er tydelig synlig over vannoverflaten, mens den største delen ligger skjult under vann. Den delen av isfjellet som er synlig over vann, kan betegnes som overflatekulturen, og inkluderer adferd, språk, skikker og tradisjoner. Det som ligger skjult under vannoverflaten kalles dybdekulturen, og omfatter livssyn, verdier, ideer og måter å tenke på (Pollock & Reken, 2003, s. 44). En slik kulturell innflytelse er ikke nødvendigvis bevisst hos mennesket, og isfjellet gir oss et bilde på hvordan kultur ikke alltid er så lett «å få øye på» (Salole, 2020, s. 50-51). Salole understreker at for krysskulturelle barn kan både under og overflaten av isfjellet påvirkes av flere kulturer (2020, s. 51).

2.5 Identitet

Begrepet «identitet» kommer fra kommer fra latinske «idem» som betyr å være lik, å ligne på andre mennesker (Horntvedt, 2012, s. 233). Identitet er primært knyttet til det fellesskapet man tilhører, enten det er basert på slektskap og allianser til inngiftede familier, religiøse fellesskap, gjenger eller interesseorganisasjoner (2012, s. 233). Larsen & Slåtten forklarer at identitet omhandler vår selvoppfatning og hvordan vi ser oss selv, og den utvikles gjennom interaksjon med andre. Identitet er også noe som kan endres over tid (2019, s. 126).

2.5.1 Dynamisk kulturell identitet

En dynamisk kulturell identitet kan være kompleks og mangfoldig, en person kan ha en hybrid identitet som er en blanding av forskjellige kulturelle innflytelser. Dynamisk kulturell identitet innebærer at mennesker aktiverer forskjellige aspekter av deres identitet i ulike kontekster (Larsen & Slåtten, 2019, s. 126). En person kan for eksempel ha en kulturell identitet som inkluderer elementer fra både deres opprinnelseskultur og den kulturen de for tiden lever i, og dermed svitsje væremåte ut ifra hvilke omgivelser de befinner seg i (2019, s. 126). Det er viktig å merke seg at kulturell identitet kan være dynamisk og endre seg over tid, og at det ikke er statisk eller fastlåst. Dahl anvender Adrian Holliday sitt utsagn: «Jeg er den jeg selv kan gjøre meg til og den jeg kan få andre til å akseptere at jeg er» (2012, s. 200).

Bø understøtter at også barn endrer identitet i forhold til atferd og holdninger i forhold til hvem som er til stede i ulike situasjoner (2018, s. 241). Det er åpenbart at kulturell identitet vil variere mer blant barn i barnehager, skoler og lokalsamfunn, når avstanden mellom kulturelt innhold og kapital mellom forskjellige kulturer er større. Dette skyldes at en økt forskjell i kulturelle referanserammer kan føre til en større variasjon i individuelle identiteter, og til økt kulturelt mangfold. (2018, s. 242).

2.6 Habitus

Den franske sosiologen Pierre Bourdieu (1930-2002) er kjent for blant annet sitt begrep habitus (Larsen & Slåtten, 2019, s. 90). Habitus refererer til det "levde livet" til et menneske, der deres sosiale erfaringer blir internalisert i tenkemåter, kropp og kroppsbevegelser. Habitus påvirker hvordan en person oppfatter verden, tenker og handler. Det er forankret, men samtidig fleksibel, og tillater en å orientere seg i nye situasjoner. Habitus blir den sosiale arven som et individ tar med seg som en del av sin "bagasje" (2019, s. 91). Vi kan anse det som resultatet av en persons sosiale bakgrunn, oppvekstmiljø, kulturelle kontekst og sosiale interaksjoner.

Ifølge Gillian er måten vi forstår oss selv, våre karakteristika og vår posisjon i forhold til andre, en integrert del av vår habitus (2009, s. 29). Dette blir internalisert gjennom erfaringer vi gjør oss i ulike miljøer vi interagerer i. På denne måten innlemmes vår forståelse av egen identitet som en del av vår habituelle atferd, tankemønstre og følelsesmessige responser (2009, s. 29).

2.7 En kulturrelativistisk tilnærming

Å ha en kulturrelativistisk tilnærming til andre kulturer innebærer å forstå en kultur uten å ha sin egen kultur til grunn i virkelighetsoppfatningen. Larsen & Slåtten understreker å ha en kulturrelativistisk tilnærming innebærer å se på andre kulturer som likeverdige og forsøke å forstå dem i deres egen kontekst, uten å legge egne verdier og holdninger til grunn (2019, s. 131). En slik tilnærming bidrar til å unngå forhåndsdommer og fordommer som kan oppstå når man prøver å vurdere en annen kultur ut fra ens egne kulturelle bakgrunn og perspektiver. Kulturrelativisme innebærer en anerkjennelse av mangfoldet i menneskelige kulturer og et ønske om å lære og forstå disse kulturene uten å påtvinge ens egne verdier og normer på dem (2019, s. 131).

For å oppnå en objektiv tilnærming til andre kulturer, må man ta avstand fra ens egne kulturelle og verdslige perspektiver og prøve å forstå andres verdier og normer i deres egen kontekst. Dette krever en bevissthet om ens egne kulturelle fordommer og en vilje til å sette seg inn i andres kulturelle perspektiver. Kulturrelativisme kan bidra til å skape en mer åpen og inkluderende holdning til andre kulturer og kan også bidra til å redusere konflikter som kan oppstå på grunn av kulturelle misforståelser. (Larsen & Slåtten, 2019, s. 131).

Jeg velger å sitere Horntvedt for å forsterke forståelsen av en kulturrelativistisk tilnærming: «Kulturrelativisme kan sies å være læren eller ideen om at hvert samfunn har sin indre logikk, og at det ikke er mulig å forstå andre samfunn uten å forstå denne logikken.» (2012, s. 241).

2.8 Tverrkulturell kompetanse

Å ha tverrkulturell kompetanse innebærer å besitte en rekke ferdigheter og kunnskaper. Larsen og Slåtten anvender spesielt tre nødvendige ferdigheter for å ha utviklet en tverrkulturell kompetanse (2019, s.127). Først og fremst innebærer dette å ha en flerkulturell forståelse, som refererer til kunnskap og innsikt i både ens egen og andres kultur. En flerkulturell forståelse krever også en forståelse av andres kulturer, selv om man ikke nødvendigvis aksepterer verdiene og normene som disse kulturene representerer (2019, s. 127).

For det andre krever det i tverrkulturell kompetanse ifølge Larsen & Slåtten å ha evnen til å forstå ulike kulturelle særtrekk og hva kultur betyr i menneskers liv. Dette innebærer å forstå og kunne kommunisere på tvers av kulturer, og omfatter mer enn kun en flerkulturell forståelse (2019, s. 127).

I arbeidet som barnehagelærer med barn fra ulike kulturelle bakgrunner, er forståelse av kultur og dens betydning avgjørende for å skape effektive samhandlingsprosesser. Tredje aspekt av tverrkulturell kompetanse er tverrkulturell kommunikasjon, som refererer til evnen til å kommunisere effektivt med personer som har ulik kulturell bakgrunn (2019, s. 127). Dette er spesielt viktig når man kommuniserer med foreldre eller morsmålsassistenter som har en annen kultur enn den norske. Tverrkulturell kommunikasjon kan utvikles og forbedres gjennom trening og praksis. Dette er en verdifull egenskap for å arbeide i en stadig mer mangfoldig og globalisert verden. (2019, s. 127).

Kjernen av tverrkulturell kompetanse er ifølge Larsen & Slåtten kompetansen som ligger i evnen til å tilpasse seg ulike kulturer. (2019, s. 128). Kulturell tilpasning er en ferdighet som letter samarbeidet med personer fra forskjellige kulturer, og som øker evnen til å analysere og forstå ens egen og andres atferd (2019, s. 128).

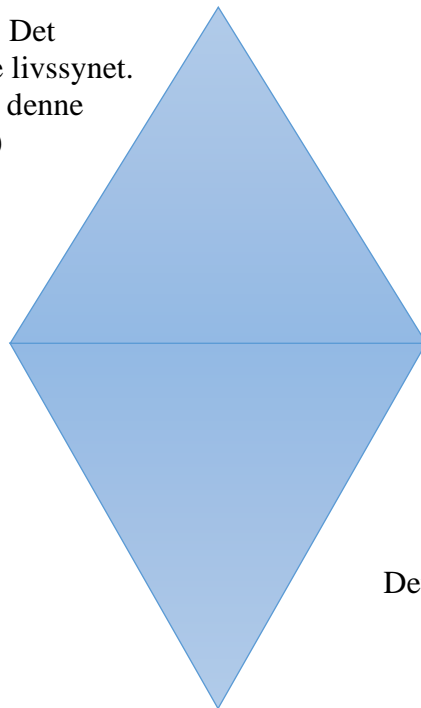
2.9 Den omvendte pyramiden

Den danske sosiologen Marianne Skytte forklarer ulik oppdragelse ut ifra et kollektivistisk og et individualistisk livssyn når det kommer til forståelsen av barnets frihet og ansvarlighet. Det individualistiske livssynet begrenser og gir rammer for barnet fra det blir født. De voksne bestemmer når det er tid for å spise, lufte seg og sove. Jo eldre barnet blir, får det gradvis større frihet til å ta egne valg som angår veien videre i livet. Barneoppdragelsens mål er at barnet skal kunne klare seg selv og utvikle sine individuelle evner, samtidig som det gradvis oppnår en indre kontroll som foreldrene kan stole på når det blir tid for å flytte ut (Skytte, 2019, s. 99).

I kontrast setter det kollektivistiske livssynet ikke så mange begrensninger for barnet i tidlig alder. Når barnet er sultent, får det mat, og uansett hvor barnet befinner seg får det sove om det er trøtt. Imidlertid, når barnet blir eldre og når ungdomsårene, blir det satt mer markante rammer for livsførselen deres. Foreldre tar ofte avgjørelser på vegne av de unge fordi de har ansvar for dem. Og det er foreldrenes ære som blir krenket om ungdommen bryter med normene (Skytte, 2019, s. 99).

Man kan forstå de ulike livssynene utfra en omvendt pyramide:

Toppen opp: Det
Individualistiske livssynet.
(Majoriteten i denne
konteksten)

Toppen ned:
Det kollektivistiske livssynet.
(Minoriteten i denne
konteksten)

3.0 Metode

Metodekapitlet av min bacheloroppgave utgjør den delen av forskningsprosessen som beskriver hvordan jeg vil løse min problemstilling. Den beskriver de metodene og

tilnærmingene som er blitt brukt for å samle, analysere og tolke dataene som er relevante for oppgavens problemstilling. Metoden refererer til en systematisk tilnærming som innebærer bruk av spesifikke teknikker og metoder for å besvare ulike forskningsspørsmål. Dette er en veldefinert og strukturert tilnærming som er utviklet for å sikre at forskning blir utført på en objektiv, pålitelig og nøyaktig måte (Bergsland & Jæger, 2022, s. 28). Metodekapitlet vil dermed gi leseren en innsikt i hvordan forskningen er blitt forberedt og utført, og hvordan resultatene kan tolkes. I det følgende skal jeg presentere valg av forskningsmetode og informanter. Samt forberedelser og behandling av materialet. Før jeg avslutningsvis i dette kapitlet skal se på forskningsetikk og metodekritikk.

3.1 Valg av metode:

Problemstillingen min spør etter fire unge voksne sine opplevelser av deres barndom, dermed har jeg tatt i bruk en kvalitativ metode. Bergsland og Jæger definerer kvalitativ metode som en forskningstilnærming som brukes for å forstå menneskers opplevelser, meninger, holdninger og atferd i en dypere forstand (2022, s. 28). I motsetning til kvantitativ metoden har jeg tatt i bruk et begrenset antall informanter, på bakgrunn av at jeg ønsket å gå i dybden på deres erfaringer og opplevelser av deres barndom. Postholm beskriver: «Kvalitativ forskning innebærer å utforske menneskelige prosesser eller problemer i en virkelig setting.» (2011, s. 9). Ordet "kvalitativ" refererer til kvalitetene, det vil si egenskapene eller karaktertrekkene av fenomener (Repstad, 2007, s. 16). Hensikten med denne metoden i min bacheloroppgave er å få forståelse av den enkelte persons opplevelse, samtidig som man forsøker å finne ut hvordan erfaringen av det samme fenomenet oppleves av flere enkeltindivider (Postholm, 2011, s. 41.).

3.2 Intervju som metode:

Postholm viser til at gjennom hele menneskets eksistens har samtaler vært en integrert del av deres livsverden. Språk eller tegn har fungert som et mellomliggende verktøy eller en forbindelse mellom mennesker. Ved hjelp av språk og tegn har de kunnet besvare hverandres spørsmål, kommentere hverandres uttalelser eller handlinger, og uttrykke følelser, tanker, holdninger og intensjoner (2010, s. 68). Dermed ble intervju mitt verktøy i å få en bredere

forståelse av informantenes erfaringer, tanker, meninger og opplevelser, samt å få løftet frem deres perspektiver. Postholm beskriver videre at å gjennomføre intervjuer med mennesker kan innebære å få innsikt i deler av en annens liv som det kunne vært vanskelig å fange opp på andre måter (2010, s. 68).

På bakgrunn av at informantene skulle se tilbake på sin barndom gjennomførte jeg retrospektive intervju. Retrospektive intervju forklares av Repstad som intervju der informantene ser tilbake på fortida (2007, s. 95). Strukturen på intervjuet var semistrukturert, det vil si at spørsmålene ikke nødvendigvis måtte bli stilt i satt rekkefølge, og at det var åpent for oppfølgingsspørsmål eller spontane avveier i intervjuet.

3.3 Valg av informanter

Repstad forklarer at det primære kriteriet for å bli inkludert i utvalget er alltid om forskeren anser de aktuelle personene for å ha relevant informasjon angående problemstillingen i prosjektet, enten det dreier seg om meninger, kunnskap, holdninger, erfaringer eller annet som er etterspurt (2007, s. 81). Informantene som har stilt til intervju er jevngamle venner og bekjente av meg fra 21-25 år som jeg selv har vokst opp sammen med. Grunnen til de valgte informantene er på bakgrunn av at vi deler en kultur sammen, samtidig som de har en kultur som jeg ikke fikk ta like stor del i som barn. Dermed sitter de på andre følelser, syn og erfaringer fra samme opplevelser som vi har opplevd sammen. Jeg har et stort ønske om å få en større forståelse av hvordan det var å vokse opp i samme kultur som meg, simultant med å leve i annen kultur med andre normer og regler enn det jeg måtte forholde meg til.

Informantene har vært med på veien til den jeg er i dag, og bidratt til min lidenskap og interesse for temaet, og arbeidet med flerkulturalitet i barnehagen. Denne forståelsen vil også bli verdifull for meg i videre arbeid med flerkulturelle barn inn i arbeidslivet.

Informantene har en tyrkisk bakgrunn, og samtlige er muslimer og tilhører islam. Utvalget består av mangold i kjønn der halvparten er jenter og halvparten er gutter. Alle informantene har vokst opp i samme bydel, men gått på ulike barnehager i området.

3.4 Forberedelser av materiale

Etter problemstillingen ble ferdigstilt og tema var valgt, kontaktet jeg venner og bekjente å la frem prosjektet. Alle var svært positive, og sa seg villige til å delta i intervju. Deretter utarbeidet jeg en intervjuguide, der jeg fikk gode innspill fra veilederne mine som resulterte i noen justeringer. Sett i lys av Bergsland & Jæger er det nødvendig å opprette seg kunnskap om et fenomen for å stille de viktige og riktige spørsmålene (2022, s. 32). På grunn av min bakgrunn hadde jeg allerede en forforståelse og kunnskap om informantenes kultur. På den ene siden var dette svært positivt med tanke på deres tillit til meg når det gjelder å ha en kulturrelativistisk tilnærming og respekt for deres kultur. På den andre siden vil jeg komme tilbake til ulempene ved dette i kapittel 3.7 om metodekritikk.

Jeg bestemte meg for å sende nærmere informasjon om problemstillingen og de overordnede temaene, framfor å sende hele intervjuguiden til informantene. Formålet med dette var å få informantenes første tanker og følelser knyttet til spørsmålene, uten forberedte svar eller å ha drøftet spørsmålene med noen andre på forhånd. Samtidig som jeg ønsket en mer spontan og åpen samtale.

Da jeg skulle gjennomføre intervjuene ga jeg innledningsvis litt praktisk informasjon om gjennomføringen, etiske hensyn og personvern. Jeg valgte å ta notater underveis, fremfor båndopptaker. Dette informerte jeg informantene om på forhånd, slik at det var rom for å ta noen pauser ved behov. Det var avgjørende for meg at informantene skulle føle seg komfortabel, dermed startet jeg med å snakke om opplevelser fra barndommen slik jeg husker det for å høre litt om deres opplevelser av samme erfaringer. Deretter kom vi naturlig inn på spørsmålene fra intervjuguiden. Ved å gjøre det på denne måten ble intervjuene en svært god opplevelse der både jeg og informantene ga av oss selv. Samtidig var jeg opptatt av at det var informantene som skulle fortelle om sine opplevelser og erfaringer, der jeg responderte nysgjerrig, positiv og undrende til det de hadde å fortelle.

3.5 Behandling av materiale:

Like etter intervjuene var ferdig, ferdigstilte jeg notatene mine og renskrev svarene jeg hadde fått. Deretter sendte jeg notatene jeg hadde renskrevet til informantene for å forsikre meg om

at mine notater samsvarte med det de ønsket å formidle i intervjuene. Da intervjuene ble godkjent av informantene begynte jeg å se nærmere på datamaterialet jeg hadde samlet inn. Det ble fort til at jeg brukte fargekoder for å kategorisere funnene jeg hadde fått. Dette ga meg god oversikt over materialet. Deretter trakk jeg fram likheter og ulikheter i informantenes svar, til å anvende i kapittel 4.0 Funn & drøfting.

3.6 Forskningsetikk

Bacheloroppgaven er skrevet med konfidensialitetiske rammer knyttet til personvern og etiske hensyn. I prosjektet er det operert med anonymisering av informantene der navn og andre personopplysninger aldri har blitt nevnt. Dette påpeker Bergsland & Jæger gjennom å forklare at når forskeren gir løfte om konfidensialitet til informantene, innebærer det en forsikring om at informasjonen ikke vil bli videreformidlet på en slik måte at informantens identitet kan avsløres (2022, s. 47). Dermed er det brukt fargekoder og fiktive navn for å sikre disse hensynene.

3.7 Metodekritikk

Bergsland & Jæger påpeker at innen kvalitative studier kan reliabilitet knyttes til spørsmål om pålitelighet. Dette omfatter bekymringer om tillitvekkende forskningspraksis, påliteligheten av datamaterialet og hvordan data samles inn, bearbeides, analyseres og tolkes (s.44). Pålitelighet er avgjørende for å sikre at forskningsresultatene er nøyaktige og representerer det faktiske fenomenet som undersøkes. Derfor krever kvalitative studier ofte nøye refleksjon rundt metodiske og analytiske tilnærminger for å sikre reliabilitet. Jeg ønsker å rette søkelyset mot at jeg ikke kan kvalitetssikre det å mistolke eller misforstå svarene til informantene i intervjuet. Dette kan sees på med et kritisk blick gjennom å ta notater underveis, ovenfor å bruke båndopptaker. Denne metoden tar fra meg muligheten til å høre på svarene flere ganger og måten jeg tolker situasjonen på der og da blir funnene i videre forskning. Under et intervju forklarer Larsen at der er det en høy sannsynlighet for at informantens ytringer kan bli påvirket av situasjonen og intervjuerens væremåte, og dette kan ha implikasjoner for innholdet i samtalen (2017, s. 95). Påvirkning kan oppstå på grunn av flere faktorer, som for

eksempel intervjuerens holdninger, spørsmålsformulering, tone og kroppsspråk, samt informantens følelser og motivasjon for å samarbeide. Denne påvirkningen kan føre til at informantens ytringer ikke nødvendigvis representerer deres faktiske oppfatninger og erfaringer, og kan føre til feilaktige konklusjoner dersom dette ikke blir tatt hensyn til i analyseprosessen

I kvalitative studier, kan validitet knyttes til begrepene troverdighet og overførbarhet. Troverdighet omhandler spørsmål om hvorvidt en metode er hensiktsmessig for å undersøke det fenomenet som skal studeres. Dette kan omfatte bekymringer omkring forskerens evne til å samle inn pålitelige data, analysere dataene og trekke gyldige konklusjoner fra dem. (Bergsland & Jæger, 2022, s. 44). Man kan være kritisk til hvorvidt informantenes svar er troverdige og i samsvar til virkeligheten.

Man kan se på det å intervju kjente med et kritisk blikk, dette sett i lys av det Repstad påpeker om at det kan ha bidratt til økt presisjon i forhold til tidligere fakta, basert på antagelsen om at jeg hadde litt forhåndskunnskap om dem og kunne korrigere eventuelle feilaktige framstillinger og overdrivelser (2007, s. 82-83). Dette kan dermed resultere i forstyrrelser i forskningen gjennom at den intervjuende kanskje tenker seg om en ekstra gang før den svarer.

Avslutningsvis vil jeg understreke at dette er opplevelser fra en svært liten del av en stor gruppe. Det er dermed ikke sagt at alle mennesker under kulturen som blir fremstilt har samme opplevelser og refleksjoner fra deres virkelighet.

4.0 FUNN & DRØFTING

I dette kapitlet skal jeg presentere og drøfte de ulike funnene sett i lys av den teoretiske tilnærmingen i oppgaven. Dette skal anvendes for å gi svar på problemstillingen.

Informantenes fiktive navn og fargekoder blir fremstilt på denne måten:

Informant 1

Informant 2

Informant 3

Informant 4:

4.1 Autoritær oppdragelse og roller i familien

«Kan du beskrive hva som er karakteristisk for din kultur, spesielt når det gjelder verdier, normer og forventninger til barnets atferd og rolle i familien?»

For å få en bredere forståelse av informantenes kultur, stilte jeg spørsmålet: «Kan du beskrive hva som er karakteristisk for en typisk kurdisk oppdragelse, spesielt når det gjelder verdier, normer og forventninger til barnets atferd og rolle i familien?». Samtlige av informantene påpeker at respekt for eldre er noe av det mest karakteristiske for deres kultur. Dette ser vi blant annet gjennom **Informant 1**: *«Ære, respekt og være lojal. Det er spesielt viktig å ha respekt for de eldre. Der det forventes at de har en autoritær rolle i familien.»*. Vi kan også se dette i lys av **Informant 2** som påpeker: *«Forventninger til barnets atferd er å være veldig pliktoppfyllende. Respekt for de eldre og familien står sterkt i oppdragelsen.»*.

Et interessant funn var da **Informant 1** beskrev: *«I starten da jeg møtte andre autoriteter utenfor familien hadde jeg svært stor respekt fordi de var eldre og voksne mennesker. Men jeg husker at noen av barna stile de ansatte i barnehagen spørsmål jeg ikke var vant til å spørre voksne om, og de svarte uten noe problem. Det var da jeg forsto at her gjelder andre spilleregler.»*. Salole forklarer at i mange kulturer med en kollektivistisk orientering (se kapittel 2.9) forventes det at man følger autoriteter og ikke utfordrer deres utsagn og meninger. Å vise respekt overfor foreldre, eldre familiemedlemmer, lærere og sjefer innebærer å unngå å debattere eller argumentere imot dem (2013, s. 89). Informanten beskriver at det å bli møtt av voksenpersoner som hadde en annen fremgangsmåte gjorde ting uforutsigbart og til tider utrygt. Han forklarer: *«For meg var det vesentlig med grensesetting og autoritære voksenroller, i barnehagen ble jeg sett på som et «problembarn», noe foreldrene mine ikke kunne kjenne igjen fra hjemme. For der hadde jeg forutsigbare rammer og viste hva jeg skulle forholde meg til.»*.

Når det gjelder voksenrollen i barnehagen beskriver Sand at å vise empati, innlevelse og anerkjennelse ovenfor andre mennesker er en viktig del av barnehagelærerprofesjonen, og dette er en del av opplæringen for barnehagelærere. Mange barnehagelærere unngår å ta på seg autoritetsroller og fremstå som maktpersoner. Dette skyldes at de ikke ønsker å virke

autoritære eller bestemme over andre, da dette kan oppleves som uforenlig med verdier som empati og inkludering. Imidlertid kan den typiske norske måten å kommunisere på føre til usikkerhet og misforståelser i møte med mennesker som er vant til å vektlegge rang og status i sine relasjoner (2020, s. 133). Dette kan vi også se i lys av Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver: «Barna skal møtes som individer, og barnehagen skal ha respekt for barnets opplevelsesverden. Barns liv påvirkes av omgivelsene, men barn påvirker også sine egne liv.» (Kunnskapsdepartementet, 2017). Noen foreldre kan synes at dette synet på barn kan være utfordrende, dette sett i lys av Sand: «Å oppdra barn i en ny og fremmed kultur byr på store utfordringer. Foreldre opplever at barna forandrer seg i møte med barnehagen, og de kan mene at de blir bortskjemte ved å kunne velge og bestemme» (2020 s. 127).

På den andre siden kan vi se på funn fra **Informant 4** som forklarer at hun hadde mindre grenser hjemme enn på barnehagen. Hun forklarer at hun var lært opp til at man alltid skal adlyde lærere som en autoritet, mens hjemme var de svært opptatt av at barnet skal være barn. Hun beskriver også: «*Foreldrene mine hadde lite forventninger til meg i barndommen, for eksempel hjalp de meg med maten for at det ikke skulle bli søl, ovenfor å la meg prøve selv. Jeg vet ikke hvorfor det var sånn, men mulig det var for at de ikke hadde troen på at jeg kunne klare det*». Hvilke ferdigheter foreldre ser for seg at barna skal mestre, og når de anses som modne nok for ulike oppgaver, er kontekstavhengig (Salole, s. 75, 2020).

Samtlige av informantene beskriver store kjernefamilier, mange som bor sammen og sterke familiebånd som karakteristisk for deres kultur. Informant 3 beskriver blant annet: «*Det er forventninger om at barnet skal følge familiens vei, og vise mye respekt. Oppdragelsen er også fylt med mye kjærighet og omsorg. Barn vokser ofte opp i store hjem med mye familie og får mye omsorg.*»

Vi kan se nærmere på funnene i kapittelet sett i lys av Skytte og den omvendte pyramiden (Kapittel 2.9). Informantene beskriver blant annet at kjennetegn for deres kultur er å adlyde autoriteter, mindre forventninger til barnet og at det er forventninger om å følge familiens vei. Om vi anvender dette opp mot Skytte sin teori er dette karakteristisk for et kollektivistisk livssyn. **Informant 3** kommer også med et konkret eksempel fra å følge familiens ønsker og vei gjennom: «*Man tar gjerne utdanningen som foreldrene og besteforeldrene dine ønsker at du skal ta. Eksempelvis ønsket moren min å ta politiutdanning da hun kom til Norge, men hun fikk ikke lov av foreldrene sine.*».

På den andre siden beskriver Sand sin teori om barnehagelæreren som profesjonsutøver et mer individualistisk syn der man ser på barnet mer som et eget individ, dette forsterkes også gjennom Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (2017). Dermed viser funnene at informantenes hjemkultur og barnehagekultur fulgte livssyn som var i motsetninger til hverandre.

Det jeg biter meg merke i med funnene er at man ikke kan si at noen av livssynene er rett eller galt, eller at den ene er foretrukket ovenfor den andre. Barnet må møtes av voksenpersonene ut ifra deres forutsetninger og behov uavhengig hvilke livssyn voksenpersonene streber etter. Dette kan vi blant annet se gjennom beskrivelsene av møte med voksenpersoner fra Informant 1 og informant 4. Der det individualistiske livssynet var vanskelig å forholde seg til for Informant 1, i motsetning til informant 4 som ikke opplevde dette som en utfordring.

4.2 Nordmenn er født med splitter nytt utstyr og felleski som ikke behøver å smøres på beina

«Hvordan påvirket din hjemmekultur din rolle i barnehagen?»

Se for deg dette:

Den ene moren vekker barnet sitt på morgenen og sier: «I dag er det iskaldt ute, det er best å holde seg inne.». Den andre moren vekker barnet sitt og sier: «I natt har det snødd masse, det blir helt fantastisk å gå på skitur i barnehagen i dag.». Det ene barnet tar på seg dressen som er arvet av kusina til tremenningen sin, som er tre nummer for stor. Det andre barnet tar på seg den splitter nye dressen de kjøpte til søndagsturen i helga. Det ene fester et par altfor korte, usmurte ski som har verken feste eller gli. Det andre barnet fester et par felleski som det fikk til jul. Det ene barnet har med seg en vannflaske og loff i matpakken. Det andre barnet har med seg grovbrød, frukt, varm kakao og kanskje en liten kjeks i matpakken.

Beskrivelsen over er et eksempel på hvordan en turdag kunne se ut for informantene, Informant 4 beskriver blant annet: «Jeg vet ikke hvordan det påvirket min rolle, men mer å ikke ha de samme tradisjonene hjemme som i barnehagen med eksempelvis tur. Jeg har alltid

syns nordmenn romantiserer turdager. Det jeg forbinder med tur i barnehagen er å enten å være kald eller altfor varm, ha for korte ski, for store klær eller noe som var altfor trangt, venner med kakao eller varm saft, mens jeg hadde en flaske med vann som lakk i sekken.»

Rammeplanen fastslår: «Barna skal inkluderes i aktiviteter der de kan få være i bevegelse, lek og sosial samhandling og oppleve motivasjon og mestring ut fra egne forutsetninger.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017). Eksempelet ovenfor viser til at allerede før barna har kommet i barnehagen på turdag, har de ulike forutsetninger på hvordan dagen deres vil bli. Eksempelet viser ikke til at det ene er mer rett enn det andre, men det er et eksempel på foreldrenes ulike habitus som vist i kapittel 2.6. Salole understreker at kunnskap om hvordan man skal kle seg for et værhardt klima har blitt overført fra generasjon til generasjon i Norge, og er en viktig del av den norske kulturen og tradisjonen. Mennesker som kommer fra varmere klimaer kan imidlertid oppleve utfordringer med å automatisere denne kunnskapen, ettersom de kanskje ikke har hatt det samme behovet for å kle seg riktig i kalde og fuktige værforhold (2013, s. 121).

Informant 1 forteller: «*Mamma ville alltid ha meg hjemme på turdager, spesielt på vinteren. Men det var bare for at hun ikke ville at jeg skulle fryse*». I majoritetskulturen i Norge kan man se på det å holde barnet sitt hjemme på turdager som noe negativt. I eksemplet over blir dette sett på omsorg for barnet, vi kan se på dette i lys av det Salole påpeker: «Innenfor ulike kulturer finnes altså ulike forestillinger om hva som er god omsorg. Omsorg og kjærlighet uttrykkes også på mange forskjellige måter.» (2020, s. 77).

Informant 2 beskriver at han ofte ble møtt med motstand hvis han var negativ til turdager, og fikk aldri svar på hvorfor de andre syntes det var så fint, dette sett i lys av det han forklarer: «*Det å bli møtt med svar som «Det er bare sånn» eller «Sånn gjør vi det her». Og uansett hvor mye de voksne prøvde å overbevise om hvor fin turen var fordi det var sol og vi hadde kvikk lunsj i sekken, så endret ikke det faktumet at skiene var for små og buksa var altfor stor.*». I denne situasjonen kunne barnehagelæreren satt seg inn i barnets opplevelsesverden, ovenfor å definere for barnet hva han synes skal være fint og ikke. Dette kan vi se i lys av Tholin som forklarer at måten voksne responderer på barns kommunikasjon, gjennom måten de formulerer og kommenterer barnas handlinger og opplevelser, samt deres reaksjoner og unnløstelse av å reagere, kan betraktes som en utøvelse av definisjonsmakt. Gjennom disse

prosessene kan voksne ha innflytelse på hvordan barna oppfatter og forstår seg selv og deres omgivelser. (2018, s. 214).

Disse funnene fant jeg svært interessante på bakgrunn av at tur var en naturlig del av min barndom. I barndommen gikk jeg på tur gjennom skolen eller barnehagen med samtlige av informantene, og sitter igjen med en helt annen opplevelse enn det de forklarer. Funnene viser til at det er foreldrene våre sin habitus (se kapittel 2.6) som er avgjørende for de ulike opplevelsene vi sitter igjen med fra turdager den dag i dag. Mine foreldre hadde erfaringer fra deres liv med påkledning og utstyr i kaldt vær, mens foreldrene til informantene hadde mer erfaring fra hvordan man kler på seg i et varmere klima. Dermed viser funnene at foreldrenes habitus kan være med å påvirke hvordan barnehagehverdagen til barnet kan bli.

4.3 Krysskulturell barndom

«Hvordan opplevde du å vokse opp i en krysskulturell barndom?»

4.3.1 En kulturell kameleon

Ved å vokse opp i en krysskulturell barndom kan det bli en naturlig del av hverdagen å endre adferdsmønstre og tilpasse seg de ulike kulturene man omgås. **Informant 2** beskriver: «*Man lærer tidlig å tilpasse seg de omgivelsene man er i, etter hvert blir det noe man ikke tenker over det, det skjer på automatikk.*». Pollock & Reken anvender at barna utvikler som regel en form for kulturell tilpasningsdyktighet som et grunnleggende redskap for å overleve skifter mellom kulturer (2003, s. 80). Dette kan også sees på som en dynamisk kulturell identitet (kapittel 2.5.1). Videre tar forfatterne i bruk en kameleon som metafor for å beskrive dette på bakgrunn av at den skifter farge ut ifra omgivelsene den er i (2003, s. 80). Dermed kan man se for seg de krysskulturelle barna som en kulturell kameleon som «skifter farge» ut ifra hvilken kultur de omgås i.

Informant 3 beskriver: «*Etter hvert med årene lærer man seg hvilke normer og regler omgivelsene forventer av deg. Men jeg husker at tidlig i barndommen var det vanskelig å skille på hvilke regler som gjaldt hvor.*» **Informant 3** kommer videre med et eksempel fra barnehagen der de lekte «mor, far og barn» der den som var mor og far i leken var intime med

hverandre og kysset. Denne leken lekte de hver dag over lang tid fram til foreldrene hennes så henne kysse med en annen i en hentesituasjon. Informant 3 forklarer at foreldrene hennes mislikte det, og ble streng. *«I denne situasjonen husker jeg at jeg var forvirret fordi de voksne i barnehagen hadde sett det mange ganger uten å reagere så jeg tenkte at det var helt greit å gjøre.»*

Informant 4 forklarer: *«Til tross for at jeg oppførte meg eller pratet annerledes på barnehagen eller skolen enn hjemme, så har jeg alltid hatt verdiene fra hjemkulturen i grunn. Slik er det fortsatt den dag i dag.»*. Dette funnet kan vi se i lys av Khols' isfjell (kapittel 2.4). Overflatekulturen til informanten besto av hvordan han oppførte seg eller pratet, som var annerledes enn dybdekulturen hans. Informanten forklarer videre at hvordan han kledde seg, oppførte seg og pratet på har endret seg gjennom årene, men at de grunnleggende verdiene har vært de samme. Dermed kan vi i dette funnet se på overflatekulturen i større grad er dynamisk, sammenlignet med dybdekulturen som har vært mer statisk.

Det er spesielt viktig å forstå Khols' isfjell i arbeidet med krysskulturelle barn og deres familier. Isfjellet viser at vesentlige ting som er viktig i deres kultur ligger på underflaten, og dermed kan det være lett å misforstå eller undervurdere kulturelle forskjeller hvis man bare ser på det som er synlig. Informant 4 forklarer at hun kledde seg som og så veldig lik ut som majoritetskulturen. På denne måten blir det vanskelig å skille kulturforskjeller om man ikke tar seg tid til å forstå de dypere lagene av kultur, og å anerkjenne at det kan være betydelige forskjeller mellom forskjellige kulturer som kan påvirke hvordan krysskulturelle barn og deres familier ser verden på.

I tidligere funn i kapittelet har vi sett informantene beskrevet at barndommen besto av en dynamisk kulturell identitet. Men på den andre siden kan vi se at Informant 3 ikke hadde samme opplevelser av dette: *«Jeg gikk i en flerkulturell barnehage som var veldig åpen for kulturer. Følte meg ikke utenfor og følte at jeg kunne være meg selv. Tror også mine foreldre var veldig tilpassnings dyktige både ovenfor meg og barnehagen.»*

Som oppfølgingsspørsmål spurte jeg om informantene om de hadde noen opplevelser av rollekonflikt eller krysspress i barnehagen på bakgrunn av å ha en dynamisk kulturell identitet. Da svarte enten informantene nei, eller at de ikke opplevde det så tidlig i barndommen som i barnehagealder, men at det kom senere med årene. Larsen & Slåtten

understreker at å bevege seg mellom to forskjellige kulturer kan også være en konfliktfylt opplevelse. Den største utfordringen kan være å ta valg som involverer verdier som står i kontrast til enten ens hjemmekultur eller majoritetskulturen. Disse valgene kan ha konsekvenser som ikke alltid er enkle å håndtere (2019, s. 126-127). Informant 3 forklarer at slike konflikter og dilemma kom mer i ungdomsårene, da man må ta flere valg som er mer basert på dybdekulturen.

4.3.2 Ressursperspektivet

Informant 1 beskriver: «*Det var lænt, med en fot i to kulturer. Det var med å bygge mitt syn på verden på en annen måte*». Mange har evnen til å verdsette mangfoldet når de er en del av en gruppe som inkluderer en bemerkelsesverdig samling av mennesker fra ulike kulturelle og etniske bakgrunner. De ser alle deltakere som likeverdige, uavhengig av deres bakgrunn, i enhver situasjon (Pollock & Reken, 2003, s. 85). Om vi ser på denne teorien opp mot kapittel 2.7 kan si se at de krysskulturelle barna kan utvikle en kulturel relativistisk tilnærming ved å få en større forståelse av å omgås flere kulturer, dette sett i lys av det Salole bringer frem om at krysskulturelle barn besitter en omfattende forståelse av ulike former for kulturelle uttrykk, som oppstår som følge av en oppvekst preget av kulturelt mangfold. Denne formen for oppvekst gir barnet både bevisst og ubevisst kulturell kunnskap, som kan omfatte erkjennelse av at alle samfunn har sin egen kultur, og at hver enkelt kultur har sin egen logikk (2020, s. 68).

«Jo eldre jeg blir, jo mer setter jeg pris min krysskulturelle barndom. Det har formet meg til den jeg er, og meg i møte med andre mennesker. Den er også avgjørende for hvordan jeg handler i arbeidslivet.». Pollock & Reken forklarer fordelene med å ha hatt en krysskulturell barndom inn i arbeidslivet gjennom at krysskulturelle barn har kapasitet til å fungere som mellommenn mellom ulike samfunnsgrupper, og kan tilby verdifull assistanse til bedrifter og organisasjoner i å utvikle økt forståelse og sensitivitet overfor lokale samfunn. Videre kan de krysskulturelle barna være mer oppmerksomme på mulige konfliktsituasjoner i arbeidsmiljøet og bidra til å forebygge slike konflikter gjennom deres utvidede kulturelle forståelse (2003, s. 92).

4.3.3 utfordringer

For å se nærmere på utfordringer med å vokse opp i en krysskulturell barndom nevner **informant 4** blant annet: *«Selv om jeg er glad for å være flerkulturell vil jeg alltid bli betegnet som «utlending». Jeg er utlending i Norge, og utledning i Tyrkia. I Norge ser de på meg som tyrkisk, og i Tyrkia ser de på meg som norsk.»*. Vi kan se på funnet gjennom det Salole sin teori som beskriver at å oppleve en krysskulturell barndom kan føre til en særlig oppmerksomhet rundt tilhørighet og identitet, hvor individet kan betraktes både «dem» og «de andre» i flere ulike grupper. Dette kan skape en følelse av fremmedhet og utfordringer knyttet til å føle seg fullstendig hjemme eller identifisere seg fullt og helt med noen bestemte grupper eller steder. **Informant 4** beskriver videre: *«På bakgrunn av dette så kaller jeg meg selv for tyrkisk/kurdisk i Norge, og norsk i Tyrkia.»*. Dette kan vi trekke opp mot teorien Larsen & Slåtten anvender i kapittel 2.5 om identitet. Informanten forklarer sin identitet ut ifra hans selvoppfatning gjennom interaksjon med andre.

Videre forklarer Informant: *«Det var lærerikt og utfordrende. Det kunne fort bli kulturkrasj, men barnehagen tok alltid vare på min og foreldrene mine sin kultur og verdier som gjør at jeg kun sitter igjen med gode opplevelser fra barnehagetiden.»*.

Informanten beskriver viktigheten av barnehagens rolle i møte med flerkulturalitet og mangfold. Dette forsterkes også gjennom det Sjøvik understreker ved at barnas etniske tilhørighet og kulturelle- og sosioøkonomiske bakgrunn aldri skal rokke ved barnas likeverd. Barna skal være likeverdige på sine egne premisser, og retten til å være forskjellig skal respekteres (2014, s. 42-43). Jeg vil komme tilbake til hvordan barnehagen kan arbeide med krysskulturelle barn i kapittel 4.4.

4.4 Barnehagens rolle

«Hvordan kan barnehagen bidra til å styrke og støtte tyrkiske barns kulturelle identitet og selvfølelse, samtidig som de integreres i det norske samfunnet og kulturen?»

4.4.1 Barnehagelærerens rolle

Informantene nevner de ansatte i barnehagen sin rolle som viktig. Informant 1 forklarer:

«Barnehageansatte kan sette seg mer inn i andres kultur, og få dette frem i barnegruppen.»

For å belyse ulike kulturer til barnegruppa, samt å kan sette seg inn i andres kultur kreves det av de ansatte i barnehagen å ha en kulturell relativistisk tilnærming til kultur og ha utviklet en tverrkulturell kompetanse (se kapittel 2,7 og 2.8). De ansatte må møte barnet med en anerkjennende holdning, og ta i bruk det krysskulturelle barnet som en ressurs i barnegruppa.

Informant 2 påpeker: «Ved å vise at de skal være stolte over å ha to forskjellige bakgrunner. Fremme ressursperspektivet ved å være en del av flere kulturer.» Dette funnet kan vi også trekke opp mot det Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (2017) fastslår skal gjennomføres i det pedagogiske arbeidet: «Barnehagen skal bidra til at alle barn føler seg sett og anerkjent for den de er, og synliggjøre den enkeltes plass og verdi i fellesskapet.» (Kunnskapsdepartementet, 2017).

For å trekke en konklusjon til funnene nevner informantene følgende til eksempler barnehagelærerens kan følge i arbeidet med krysskulturelle barn:

- Opparbeide seg kunnskap om kulturene som finnes på avdelingen.
- Spør, undre og være nysgjerrig.
- Bruk barnet som ressurs, gi ros og skryt om kunnskap og formidling barnet har rundt sin hjemkultur.
- Ta kulturen inn i hverdagssamtalene, og få det som en naturlig del på avdelingen.
- Møt ord og uttrykk fra barnet sitt morsmål med anerkjennelse og lysten til å lære mer språket. Det kan være enkle begrep som: hei, hade og velkommen.

4.4.2 Synliggjøring

Både informant 1 og informant 2 setter søkelyset mot synliggjøring av barnets hjemkultur.

Dette kan vi også trekke frem gjennom det Rammeplanen for barnehagens oppgaver og innhold fastslår: «Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt.» (Kunnskapsdepartementet, 2017). Som oppfølgingsspørsmål spurte jeg informantene om de kunne komme med flere konkrete

eksempler på hvordan man kan synliggjøre flere kulturer i barnehagen. Informant 1 beskriver at de alltid markerte høytider som jul og påske i barnehagen, men ikke høytider som var vanlig i deres kultur som for eksempel eid. Sand forklarer at man blant annet kan knytte slike merkedager opp mot bestemte barn og familier, slik at man får ta del i og få et innblikk i familienes kulturelle praksis (2020, s. 236).

På den andre siden påpeker Sand at barnehagen bruker ofte merkedager til å fremheve kulturelle forskjeller. Men selv om merkedager er spesielle og viktige i alle kulturer, så gir de ofte bare et begrenset innblikk i det daglige livet. Hvis vi kun setter søkelys på kulturelle forskjeller gjennom feiring og merkedager, kan det gi en forenklet fremstilling av miljøene som barna kommer fra (2020, s. 232). Informant 4 forklarer at det skal ikke mer til enn å prat mere om hjemkulturen i hverdagslige situasjoner. I hjemkulturen er det vanlig at vi prater om barnehagehverdagen, dermed er det fint at det også går den andre veien påpeker informant 4.

Informant 3 nevner mangfold i leker, musikk og litteratur og forklarer: «*det er ikke så nøye hva det er, bare det er noe man har kjennskap til og som man kan føle en tilhørighet gjennom*». Hun forklarer videre at man kan bruke foreldrene som en ressurs til å få innblikk i vaner man har i hjemkulturen. Dette forklarer hun gjennom: «*Om man spør foreldrene våre hvilken musikk vi hører på hjemme ville de vært glade for å kunne bidra og fortelle.*». Dette bringer oss til neste kapittel om foreldresamarbeid.

4.4.3 Foreldresamarbeid

Man kan anvende barnehagens rolle i foreldresamarbeid gjennom Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver: «Barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeidet og god dialog med foreldrene. (Kunnskapsdepartementet, 2017). Dette påpeker også Informant 2 gjennom: «*Det er også viktig med samarbeid med hjemmet. Slik at foreldrene blir trygge på barnehagen. Tillit skaper relasjoner som barnehagen kan bygge videre på.*». Sand forklarer at når foreldre føler seg trygge i sin rolle som oppdragere, og får støtte og anerkjennelse for denne rollen, vil de være i stand til å gi sine barn den nødvendige hjelpen og støtten når det kommer til barnehagen. Dette vil også gjøre det lettere for foreldrene å inngå i en mer likeverdig dialog med barnehagen om barnets læring og utvikling. Personalet i barnehagen

kan spille en stor rolle i å påvirke foreldrenes følelse av tillit til sin rolle som oppdragere (2020, s. 131).

Informant 3 understreker: «*Bruk de foresatte som virkemiddel*». I denne konteksten understreker **informant 3** viktigheten av å bruke de foresatte som et virkemiddel for å fremme samarbeidet mellom barnehagepersonalet og krysskulturelle barns familier. Informanten påpeker at det kan være en utfordring å få de foresatte til å samarbeide på grunn av deres ulike forutsetninger for å samarbeide med barnehagen. Dette betyr imidlertid ikke at de mangler forutsetninger for samarbeid, men heller at de kanskje ikke har den kompetansen som barnehagepersonalet forventer. Dette kan være spesielt utfordrende for krysskulturelle familier, hvor ulike kulturelle normer og verdier kan påvirke deres forhold til barnehagen og oppfatningen av deres rolle som foreldre. Gjennom å bruke de foresatte som et virkemiddel, kan barnehagepersonalet bidra til å bygge tillit og støtte samarbeidet mellom familier og barnehage, noe som igjen kan bidra til å fremme trivsel og læring for krysskulturelle barn.

4.5 Fremtiden

«Når du eventuelt får dine egne barn: hva ønsker du å ta med deg videre fra din oppdragelse, og hva vil du eventuelt gjøre annerledes?»

Avslutningsvis i intervjuene ønsket jeg å få frem hva informantene er stolte av ved sin barndom, og hva de ønsker å ta med seg videre. Jeg vil i det følgende presentere funnene:

Informant 1 forklarer.: «Selvstendighet, språket, respekt og forståelsen på familie. Hvordan den kurdisk/tyrkiske kulturen fremhever dette.»

Informant 2: «Jeg vil lære de morsmålet så fort som mulig, samtidig som de lærer seg norsk. Jeg ønsker de får en lik oppvekst som meg selv. Jeg har en fordel med tanke på at jeg behersker det norske språket bedre enn mine foreldre, som gjør at jeg lettere kan samarbeide med barnehagen og skolen.»

Informant 3: «Jeg vil ta med verdiene: respekt og omsorg. Jeg vil lære barna mine å ta ansvar for egne liv og det å være pliktoppfyllende. Samtidig setter jeg stor pris på at mine foreldre har vært så åpen for meg til å prøve meg frem i begge kulturene. Vise toleranse for at det kan være vanskelig å tilpasse seg to kulturer. Jeg vil også beholde mye av vår tyrkiske kultur i hjemmet og ta ansvar for å lære de språket. Til barnehage og skole vil jeg vise tillit og støtte for at de bidrar med å inkludere barnet i det.»

Informant 4: «Om hvor viktig det å lære seg om respekt ovenfor de som er eldre og yngre. Det jeg vil gjøre annerledes er at man må snakke litt mer om den norske kulturen til barna også, samtidig som de ikke glemmer den tyrkiske kulturen.»

Ut ifra funnene beskriver flere av informantene at de ønsker å videreføre den tyrkiske oppdragelsen, og at de vil at deres barn skal ha en lik oppvekst som seg selv. Dermed ønsker de å videreføre det kollektivistiske livssynet på oppdragelse. Samtidig beskrives det at de vil binde den norske kulturen mer sammen med sin hjemkultur, og at begge kulturene skal lære av hverandre. De krysskulturelle informantene har selv egne erfaringer med den norske barnehagen og skolen som foreldrene deres ikke har, som gjør at de vil ha en bredere forståelse for sine egne barn i framtiden. Samtidig behersker de det norske språket i større grad enn sine foreldre som vil være en fordel i samarbeidet med barnehagen. Jeg ønsker å understreke opplevelsen av at alle informantene snakket stolt om sin hjemkultur, og det å være krysskulturell med hevet hode.

5.0 Konklusjon

For å komme med en konklusjon og besvare problemstillingen så viser studiet til at de fire tyrkiske unge voksne uttrykker ulike opplevelser av krysskulturell oppvekst, men det er klart at respekten for eldre er viktig i deres kultur, spesielt når det gjelder foreldrerollen.

Informantene påpeker at forventningene til atferd og roller i familien var mer autoritære og pliktoppfyllende i deres oppvekst, noe som kunne være utfordrende når de møtte andre autoriteter utenfor familien, for eksempel i barnehagen. For foreldrene kunne det være utfordrende å oppdra barn i en ny og fremmed kultur, og noen foreldre kunne synes at dette synet på barn kunne være utfordrende. Basert på informantenes svar kan det blant annet

konkluderes med at en krysskulturell barndom kan gi utfordringer og misforståelser, spesielt når det gjelder å tilpasse seg ulike autoriteter og forventninger i ulike kontekster.

Informantene beskriver ulike opplevelser med å delta i turdager i barnehagen, deres rolle og følelser knyttet til disse aktivitetene. Det å ha en annen hjemkultur førte til ulike forutsetninger for deltakelse og opplevelser, som nå har bidratt til å forme deres syn på turaktiviteter og hva som anses som god omsorg. Barnehagen har som mål å inkludere barn i aktiviteter der de kan oppleve mestring og motivasjon ut fra egne forutsetninger. Det er derfor viktig at barnehagelærere er bevisste på og anerkjenner ulike kulturer og erfaringer som barna bringer med seg, og at de tilpasser aktivitetene etter barnas behov og forutsetninger.

Studien antyder at informantene har utviklet en kulturell tilpasningsdyktighet som har blitt en naturlig del av hverdagen. Informantene beskriver at det var en utfordring å skille mellom ulike normer og regler i ulike omgivelser i barndommen. Det var også noen opplevelser av rollekonflikt og krysspress. Men generelt sett var informantene i stand til å opprettholde sin kulturelle identitet selv om de tilpasset seg ulike omgivelser. Informantene understreket viktigheten av synliggjøring av barnas hjemkultur og oppmuntret barnehagelærere til å lære om kulturer i barnehagen, spørre og vise interesse for barnas hjemkultur og bruke barna som ressurs ved å gi ros og skryt for kunnskap og formidling av sin kultur. Videre beskriver informantene hvordan barnehagen kan fremme mangfold og gjensidig respekt ved å synliggjøre, verdsette og feire kulturelt mangfold, ikke bare gjennom merkedager, men også i hverdagen ved å integrere flere kulturer i barnehagens daglige aktiviteter som leker, musikk og litteratur. Studien fremhever også betydningen av å anerkjenne barnas kulturelle identitet og styrke deres selvfølelse for å fremme integrering og samhold. Barnehagelærere spiller en viktig rolle i å skape en inkluderende barnehage og støtte krysskulturelle barn i deres utvikling og trivsel. For å oppnå dette, må de ha en kulturell relativistisk tilnærming og utvikle tverrkulturell kompetanse.

6.0 Avslutning

Målet for denne studien var å undersøke opplevelser og erfaringer til krysskulturelle barn fra deres barndom i barnehagen. Spesifikt analyserte og diskuterte studien problemstillingen: "Hvordan uttrykker fire tyrkiske unge voksne sin oppvekst i en krysskulturell barndom?" Ved

å bruke kvalitativ metode, ble det gjennomført semistrukturerte intervjuer for å samle inn data.

Gjennom studien ble det identifisert at de krysskulturelle barna hadde ulike opplevelser og erfaringer avhengig av deres individuelle bakgrunn og deres tilknytning til ulike kulturer. For eksempel var noen barn mer bevisste på deres kulturelle identitet enn andre, og noen opplevde utfordringer med å balansere ulike kulturelle krav og forventninger.

Studiens funn gir innsikt i hvordan krysskulturelle barn kan påvirkes av barnehagemiljøet og gir en mulighet til å reflektere over hvordan barnehager kan tilpasse seg for å bedre støtte disse barna. Hele forskningsprosessen, fra idé til ferdig resultat, har det vært utfordrende, spennende og lærerikt.

7.0 Litteraturliste

- Bergsland, M.D. & Jæger, H. (2022). Bacheloroppgaven. I Bergsland, M.D. & Jæger, H. (Red.). *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen* (2.utg., s. 15-50). Cappelen Damm Akademisk
- Bø, I. (2018). *Barnet og de andre: nettverk som pedagogisk og sosial ressurs* (5.utg.). Universitetsforlaget.
- Dahl, Ø. (2013). *Møter mellom mennesker: innføring i interkulturell kommunikasjon* (2. utg.). Gyldendal Akademisk.
- Gillian, L. (2009). *De umulige barn og det ordentlige menneske*. Aarhus Universitetsforlag.
- Hornstvedt, H. (2012). Utvalgte begreper i flerkulturell forståelse. I Båtnes, P.I. & Egden, S. (Red.). *Flerkulturell forståelse i praksis* (s. 221-251). Gyldendal akademisk.
- Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Hentet fra: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan-for-barnehagen/>
- Larsen, A. (2017). *En enklere metode. Veiledning i samfunnsvitenskapelig metode*. (2. utg.) Copyright.
- Larsen, A.K. & Slåtten, M.V. (2019). *En bok om oppvekst* (5 utg.). Fagbokforlaget.
- Pollock, D.C. & Reken, E.V. (2003). *Hvor er hjemme?: med røtter I flere kulturer*. Lunde Forlag.
- Postholm, M.B. (2010). *Kvalitativ metode: en innføring med fokus på fenomenologi, etnografi og kasusstudier* (2. utg.). Universitetsforlaget.

Repstad, P. (2007). *Mellom nærhet og distanse: kvalitative metoder i samfunnsfag* (4. utg.). Universitetsforlaget.

Salole, L. (2013). *Krysskulturelle barn og unge: om tilhørighet, anerkjennelse, dilemmaer og ressurser*. Gyldendal Akademisk.

Salole, L. (2020). *Cross cultural kids: en bok for deg som vokser opp med flere kulturer*. Gyldendal.

Sand, S. (2020). *Ulikhet og fellesskap: flerkulturell pedagogikk i barnehagen* (4. utg.). Cappelen Damm Akademisk.

[1] Statistisk Sentralbyrå (2023, 22. april). Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre: Hentet 22. april 2023 fra:
<https://www.ssb.no/befolkning/innvandrere/statistikk/innvandrere-og-norskfodte-med-innvandrerforeldre>

Sjøvik, P. (2014). En barnehage for alle med mangfold som ressurs. I Sjøvik, P (Red.). *En barnehage for alle* (3. utg., s. 38-58). Universitetsforlaget.

Skytte, M. (2019). *Etniske minoritetsfamilier og sosialt arbeid* (3. utg.). Gyldendal.

Tholin, K.R. (2028). Den betydningsfulle omsorgen. I Glaser, V., Størksen, I. & Drugli, M.B. (Red.). *Utvikling, lek og læring i barnehagen: forskning og praksis* (2.utg., s. 203-218). Fagbokforlaget.

8.0 Vedlegg

8.1 Vedlegg 1: Intervjuguide

Foreløpig problemstilling: «Hvordan uttrykker fire tyrkiske unge voksne sin oppvekst i en krysskulturell barndom?»

1. Hva er din alder?
2. Kan du beskrive hva som er karakteristisk for en typisk tyrkisk oppdragelse, spesielt når det gjelder verdier, normer og forventninger til barnets atferd og rolle i familien?
3. Hvordan påvirket din hjemmekultur og barnehagekultur din rolle som barnehagebarn i Norge?
4. Hvordan kan barnehagen bidra til å styrke og støtte tyrkiske barns kulturelle identitet og selvfølelse samtidig som de integreres i det norske samfunnet og kulturen?
5. Kan du gi noen eksempler på positive og negative konsekvenser av en tyrkisk oppdragelse i en norsk barnehagekontekst, basert på din erfaring?
6. Hvordan opplevde du å vokse opp i en krysskulturell barndom?
7. Opplevde du at barndommen din var lik for det og dine søsken?
8. Når du eventuelt får egne barn: Hva blir annerledes for dine barn?

Avslutningsvis:

9. Er det noe mer du ønsker å tilføye?

8.2 Vedlegg 2: Samtykkeskjema

DronningMaudsMinne

HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Vil du delta i bachelorprosjektet

«Sammensatte erfaringer: En kvalitativ studie av krysskulturelle barns oppvekst og kulturell tilpasning»?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et bachelorprosjekt hvor formålet er å finne ut av hvilke opplevelser unge voksne sitter igjen med etter en krysskulturell barndom. I dette skrevet gir jeg/vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Formålet med prosjektet er å gå i dybden på hvordan det er å vokse opp i en krysskulturell barndom. Jeg vil bruke disse opplevelsene og erfaringer i videre arbeid med krysskulturelle barn i barnehagen.

Problemstillingen jeg skal belyse er: **«Hvordan uttrykker fire tyrkiske unge voksne sin oppvekst i en krysskulturell barndom?»**

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning er ansvarlig for prosjektet.

Hva innebærer det for deg å delta?

Om du velger å delta i prosjektet innebærer det et intervju der jeg stiller deg mellom 5-10 spørsmål. Dette vil ta deg ca. 45 minutter. Spørsmålene vil innebære hva som er karakteristisk for din hjemkultur, krysskulturalitet i barnehagen og kulturelle tilpasninger.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke ditt samtykke fram til prosjektets slutt, uten å oppgi noen grunn.

Hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg/vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg/vi har fortalt om i dette skrivet. Jeg/vi behandler opplysningene konfidensielt og alle navn anonymiseres.

Prosjektet skal avsluttes 28.04.2023.

Med vennlig hilsen

Veiledere: Cecilie Dyrkorn Fodstad &
Marianne Johnsen Ryen

Student: Mia Bjerkan

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet *Sammensatte erfaringer: En kvalitativ studie av krysskulturelle barns oppvekst og kulturell tilpasning*. Jeg samtykker til:

å delta i intervju.

Dato:

Siden prosjektet ikke er behandlet av NSD, kan jeg/vi ikke innhente din underskrift. Samtykket blir derfor gitt ved at du krysser av i boksen ovenfor.

